

KOVĀ

LIETUVIŲ LITERATŪROS
CENTRALINIS ARCHYVAS
Brooklyn, N. Y., U. S. A.

Savaitinis darbininku laikraštis.

Nr. 32.

PHILADELPHIA. PA. 22 Gruodžio (December) 1905 m.

Metas I.

Į SKAITYTOJUS.

Mieli vientaučiai! Štai prisiartino Kalėdos. Prisiartino dienos atilsio, dienos pasilinksminimo. Bet ten toli, kur mėlynuoja rytuose dangaus skliautai, kur mūsų yra prigimta šalis, ten teipgi yra Kalėdos. Bet kokios tai Kalėdos! Ugnis, dumai, kraujas, ašaros, lavonai, sužeisti žmonės!... Už mūsų tai tėviškės laisvė.

Broliai! Vienykimės ir mes su kovojančiais. Per šitas dienas tepašvenčiam mes savo laiką, triusą ir pajėgas. Kad kuodaugiau surinkt revoliucijai pašalpos, kuoplačiau pasiekt miegančius mūsų brolius iševius, kuoaškiau pranešt apie baisią ir, vienok, labai mums reikalingą revoliuciją.

Tikėdamies, kad mus broliai darbininkai meilingai priims mūsų prašukimą, spaudžiame visiems skaitytojams širdingai delną, palinkėjame linksmiai ir naudingai praleisti Kalėdas, ir liekames pasišventę

Jums ir socijališkai revoliucijai
„Kovos“ Rėdystė.

Nuo Išleistuves.

Kuriems išsibaigė laikas prenumeros, meldžiame skubinau ją atnaujinti. Kurie myli savo reikalus, teparemia „Kovą“, stovinčia už vargdienių luomą. Nauji Metai mums ateina ne su džiaugsmingumais, bet su naujais vargais. Taigi suglauskim eiles, paduokim rankas, suremkim pečius, ir šoriais uktelėdami, griaukim tarp po tarpo storą, sužiedėjusią senosios tvarkos murą. Tesmeng kapitalizmo tvarka! Tegyvuoja socijališka revoliucija! Teįvyksta socijalizmo draugija!

„Kovos“ Išleistuvė

Kodėl socijalistai yra partizanai.

(Užbaigta.)

Tas kurs neprotauja, kurs nėra apsi-

pažinęs su ekonomišku istorijos išsivystymu ir su kova kliasų, negali toli nueit savo matyme. Kas nori but žmogum pilnai reginčiu, turi studijuot visą draugijos padėjimą iš ekonomiškos pusės. Turi suprast priešginumą interesų vieno luomo su kito. Turi matyt, kad pasielgimai uždirbėjo ir suėmėjo turtų yra visai kitioniški. Toliaus turi įtėmyt, kad žmonės, budami dabar įvairiuose luomose, triusiasi kožnas tiktai savo gerovei; ir nuomaniai ir nenuomaniai, vis kožnas traukia pas savę. Gailėstybė ir mielaširdybė, kuriaja kartais turtingi labdariai žaidžia, niekas yra daugiau, kaip tuščia žaislė, kuria greit numeta šalin, kaip tik priseina kalba apie tikruosius jųjų interesus. Mūsų ekonomiški reikalai yra tai paslėpti sprudukliai mūsų minčių ir apsiėjimų. Kartais žmonės nuduoda esą sągailiais ir geradėjais; išrodo labdariais; jie lošia į aukštus idealus ir žmonijos gerovę. Bet kaip greit tik pareina šnektą apie jų turtus ir įplaukas, tai jie tuojau tą greitai užmala, uždildo ir išveda už durių, kaip kokį nekviestą svečią. Gal nevisi, bet drąsiai galima sakyt, kad iš šimto tą padaro devyns dešimts devyni. Per neišvengtinius įstatymus mūsų busenos, mes šventais padarom tuos kelius, kuriais pragyvename. Pagaliaus nors draugija mūsų kelių ir nepagiria, mes labai lengviau savę pertikrinam, kad mūsų turtai yra „teisingas grobis“, o turtai kitos kliasos, su priešingais mums interesais, yra „neteisingas grobis“.

Visi, teip vad. „evoliucijiniai“ pageriimai paeina nuo „vidurinio luomo“, arba tulų pavienių žmonių, teipgi ir šiokių-tokių kruvelių žmonių, kurie dar svyrailiuoja užsikabinę ant kapitalistų etikos. Tos rūšies žmogeliams dabar nuolat jau siaurinas ir siaurinas veikimo laukas ir mažinas įplaukos. Taigi jie akiai priešinasi prieš augančią valdžią didžiųjų kapitalistų ir jie visai nori susiaurint kelius suplaukimo turtų į centrus. Žinoma, kuo ilgiau kapitalistas bus mažų kapitalistu, tuo geriau „vidurinio

luomo“ žmogeliams (visokiems pirkliai, maineivoms, amatninkams ir pabrikančeliams). Nes jie vis dar gali šėip-neteip su kapitalistu kovoti, varžytis, eiti lenktyn. Bet kadaži jie patįs renka varpas iš rendų, procentų ir palukanų, taigi jau instinktyviškai jie yra priešininkais reikalavimams darbininkų luomo. Bedarbės ir darbininkų skurdas menkai pajudina jų dievobaimingą saužinę, nes iš bedarbės ir skurdo pareina mažos algos, o mažos algos yra smulkiam kapitalistui stebuklingas maistas ir vaistas. Jie derinasi su darbininkais tiktai tada, kada nori prisivilioti sau jų pagelbą, reikalingą jiems jų kovoje su didesniais magnatais.

Kada socijalistai – kurie yra vieuinteliai atstovai darbininkų luomo – pradeda sėbrauti su politikieriais „vidurinės kliasos“, tada jie nusmerkia savę į dvi pragaišti: Pirma, jie apleidžia reikalus visų darbo žmonių ir triusiasi apie niekingus reikalavimus keleto. Antrą, jie sutaršo savo pačių pajėgas ir netenka vieko stumti pirmyn reikalus savo luomo. Tokiose apliukybėse jų armija sutirpsta vienam momente, ir ilgą laiką vėl ima, iki ji susitaiso. Patol darbininkai turi galybę ir patol juos guodoja ir bijosi jų priešai, pakol jie (darbininkai) stovi kruvoje. Tuomet jie tik gali tikėtis laimėjimą kovos. Žiurėk tiktai, kada socijalistų balsai dauginas, tai pilnas oras yra visokių šnektų apie reformas, apie miestų savivaldą, apie tautišką nuosavybę, apie geležinkelių sutvarkymą ir pabriukų įstatymus. Bet tegul tik socijalistų balsai nusimažina arba palieka ant vietos, tai visos tokios šnektos numiršta iki pašnabzdų. Tiktai spēka įgyta ir grumojimas dar didesniu jos įgijimu, priverčia turtingųjų kliasą prizadėti nuolaidas.

Teip tankiai buvo duota šita lekcija darbininkams istorijoje, kad ilgi privadžiojimai čionai yra visai nereikalingi. Paimkim porį palyginimų. Kada karvedys pasiduoda savo priešui ir jo akyvaizdoje nusiginkluoja, arba kada jis pereina

į kitą pusę, – kurios pamatiniai interesai yra visai kitoki, negu jo paties, – ta da jis ir jo kareiviai savo interesus parduoda. Teip buvo visuose laikuose, teip yra ir šėdien. Dvidešimt metų atgal, pakol dar nebuvo Amerikoje suorganizuota dabartinė socialistų partija („Socialist Party“) ir kada jos pirmtakunė, socialistų darbininkų partija („Social Labor Party“), buvo dar tik vystyklusė, tuomet New Yorko valstijoje darbininkų organizacijos priėmė aštrią (separatistų) politiką. Ir jie tokiu budu iškovojau sau nuo turtingųjų klisas tiek pagerinimų, kokių niekad jie pirmiau neturėjo; jie privertė išleisti labai svarbius dėlei darbininkų įstatymus. Bet paskiaus, kada kapitalizmo tarnams pasisekė prikaltinti darbininkus, jog susilieję su politikieriais visokių spalvų geriau busę viska laimėti, jie pasivelijo kapitalistams praryti savę visiškai. Teip pasielgdami jie prakišo viską ką buvo išlaimėję, ir susilpnino savo spēkas dėl tolimesnės kovos. Teisdariai ir įstatymų tvėrėjai, sutaisydami naujas tiesas, labai retai atsižvelgia ant darbo sąlygų ir darbininkų tikrųjų reikalų. Jie tuos reikalavimus skaito už priešingus draugijai. Ir tiktai kada darbas paima grumojančią stovėnę, tada mūsų įstatymdaviai ir įstatų aiškintojai priversti esti pažvelgti kitoniškai.

Toliaus „oportunistai“*) tvirtina, kad draugija einanti pati per savę linkon industrijinės demokratijos. Girdi, štai yra pavyzdys Nauja Zelandija; teipgi, girdi, ir mūsų šalyje, Amerikoje, auga – nors lėtai – teip vad. „referendum“ (tiesioginis padavimas žmonių balso), beje pasitaiko, girdi, kad išleidžia geras dėl darbininkų pabikuose tiesas; arba pasitaiko, kad tiesdarys visai gerai nuteisia ant darbininkų pusės ir nubaudžia šelmį kapitalistą. Tas yra tiesa, ir mēs – socialistai – neesame tokiais neišmanėliais. Žinom ir mēs, kad draugija ant vietos nestovi; ji nuolat taikinas prie naujų ekonomiškių aplinkybių; veržiasi pirmyn, nors jos kažiką kaip neleistų valdantysis luomas piniguočių. Tiesa, kad draugija jau šį-tą laimėjo. Bet sulyginkim laimėjimus su pragaištinimais. Baisiai didelis bus skirtumas! Ką ženklina, jeigu kur ten apie Vašingtoną valstiečiai išsikovojo „referendum“, jeigu tuompat laiku vienas ar kitas iš didžiausių miestų tautos, atidavė kruvelei kapitalistų gatves ir

*) Žodis „oportunistai“ socialistiškoje literaturoje tankiai vartojasi, taigi reikia įsidėmėti, ką jis ženklina. Oportunistai yra tai tam tikros linkmės politikieriai, kurie norėdami šį-tą laimėti, valdiškuose dalykuose, taikinas prie visokių aplinkybių, derinasi ir talkosi su visokioms partijoms: nori laimėti be kovos; aukštesniais idealais nesirūpina. Oportunizmas užgimė Prancuzijoje, 1876; jo tėvai būvo Gambett, Ferri ir Brisson. — RED.

tunelius, dėlei išnaudojimo per kokias dvi-tris gėntkartes?! Ant kiekvieno oportunistų laimėjimo mēs – socialistai – parodysim po desėtkus baisių prakišimų, daug toliau siekiančių savo pasekmėmis ir labai blogai atsiliepiantų ant drauginio gyvenimo. Visi smulkūs pažingėjimai demokratijos linkon, susitinka daug aštresnę reakciją (atbulumą) kapitalistų, ir jie įgauna sau dar didesnę galybę. Tokie mūsų „laimėjimai“ tik paakstina kapitalistus prie smarkesnio veiklumo, ir jie dar uršiau mus nuslopina ir pavergia. Kada oportunistai stengias apriboti kapitalistų užmačias, tai jie iššaukia ant milijonieriaus lupų pašaipą. Vieni tik socializmas prabudina ir padrebina kapitalistus ir priverčia rimtai ir nuogandžiai dirstelti į ateinanti sau pavojų.

Neprivalo teipgi oportunistai smogėtis iš apmąstinėjimų apie „iškilimą“ Naujosios Zelandijos. Tas tiesa, kad toji, tolimos žemės tauta daug pirmyn nužengė; ir ji prie to nužengė neva keliu tam tikro oportunizmo. Tiesa, kad ten draugija organizuojasi biskį teisingiaus. Vienok Nauja Zelandija jokiū budu dar nėra rojus; algos yra teip žemos, ir darbėbės teip tankiai užėina, kaip ir kitose kapitalizmo valstijose. Nauja Zelandija yra nauja šalis, su nepraimtais turtų šaltiniais, su dideliais plotais neapgyventos žemės; kapitalizmas ten tėra dar kudikystėje. Taigi oportunizmas ten lengviau įstengė tą padaryti, kas tapo padaryta, tik pasidėkavojant viršui privestoms aplinkybėms. Kur yra senesnės valstijos, kur kapitalizmas pasiekė subrendimo laipsnį – kaip va: Anglijoj, Prancuzijoje, Vokietijoje, Belgijoje, Sujungtose Valstijose Amerikos, – ten ekonomiškas išsiplėtojimas eina labai nuosekliai, ten luomų interesai yra labai skirtingi; jie nuolat tarp savęs susiduria, priešingaujasi, šiaušiasi ir tuoįtimpos veda tarp savęs kovą. Tokiose aplinkybėse oportunizmas netenka po kojoms žemės, dar nestojęs į kovą. Jis jau buvo visur bandytas, pasvertas ir atrastas netinkamu.

Tokiu budu, kaip iš teorijos teip ir iš patyrimų, mēs ateinam į tokią stovėnę, kuri priverčia mus išsizadėti visokių derybavimų ir sėbryščių su toms kruvelėms arba su tais luomais, kurių ekonomiški interesai yra priešingi mūsų. Tokia mūsų stovėnė pilnai sutinka su mūsų persitikrinimais ir principais; sutinka su musuojuo ištulkojimu kapitalistiškos draugijos ir su mūsų dabartiniais ištyrinėjimais šėdieninio darbininkų svieto. Mūsų judėjimas yra padėtas ant ekonomiškių reikalų darbininkų klisas. Tas judėjimas, besivystant draugijai, pa-

traukia į savę pavienius ir iš kitų klisų – mokėtojus, raštininkus, dvasiškiją, artistus, advokatus, teipgi neretai ir smulkius amatninkus. Jis juos pasitraukia ne kaipo talkinius, bet kaipo grynus veikėjus. Kadagi jie tik dėlto pereina į mūsų abazą, kad persitikrina teisingume darbininkų reikalavimų. Nuo kokių laukų tie veikėjai pas mus neateitų, vis jie susilieja į vieną revoliucijinę masą; jų tikslai yra labai tiesūs, pasišventimas kovai yra nepakrutinamas, rimtas ir nenubaidomas. Jie žino, ko reikalauja, ir tuos dalykus jie daro sau patįs, nelaukdami nuo nieko, iš pašalių, talkos ar pagalbos. Jie turi iškėlę vėliavą, ant kurios yra parašyta „Pasiskirstykim ir susivienykim“; apie ją susirenka visi mylėtojai teisybės ir kovotojai už ją. Ir prie tųgi teisybės draugų ir prijautančių, kurie dar tuno abaze neprietelių ir parėjunų, šaukia graudus kovos balsas: „Eikit šę į savo abazą, o Izraeliau!“

Sekdamas W. J. Ghent, sutaisė Valstietis.

Sąvaities atbalsiai.

Žingsnis po žingsnio Rosijos proletarijatas eina pirmyn kruvinu keliu prie išliuosavimo daugelio milijonų žmonių. Caro valdžia, su savo talkininkais konstitucionalistais, jau buvo vėl beuždedę savo geležinę leteną ant sprando varginos rusiškos liaudės. Jie veikė abiems rankoms. Viena ranka sėjo, pasalingu budu, prižadus pagerinimų darbininkų buvio, prižadus „liberališkos“ konstitucijos ir visutinos laisvės, ir tuomi norėjo užmigdyt revoliucijinius liaudės gaivalus. Antra ranka movė ant visos šalies geležines kamanas. Maža čia vietos idant plačiai paaiškinti tą pasalią ir begėdškai-nedorą politiką. Skaitytojai gan gerai jau žino apie tas dvilypes, caro dėl žmonių mylistas. Kiekvienas tiesadvasis žmogus, su širdies drebėjimu godžiai tēmyjo į žinias iš Rosijos. Ar išlaikys kovojantis proletarijatas? Ar nesiduos vėl uždėti retėžius? Ar sutiks su konstitucija, kurią caras bile valandoj gali įsidėti kišenėn ir jos vietoj ištraukt nagaišką? Ar nusiramys darbininkai, kada jų „talkininkai“ liberalai jau triukšmingai seimavoja po didžpiles? Tie klausimai vargino visą revoliucijoniškąjį svietą. Bet atsikvėpia dabar visų dvase skaitant šios sąvaities telegramus. Sunku tiesiai pasakyt, kas dabar Rosijoje dedas. Bet kožnos dienos žinios teip įvairios, teip turtingos revoliucijinio turinio, podraug teip baisios, teip daug ženklinančios ir... teip linksmios. Rašo, jog pradėjus valdžiai areštuot streikų ir revoliucijos vadovus, visos kovojančios partijos išleido

aštrų ir drąsų manifestą. Neturime po ranka jo teksto, bet jo turinys maždaug yra toks. Ragina žmones nebemokėti tak- sų nė donių; ragina darbininkus imti al- gas tiktai auksu ir sidabru; ragina išimti iš bankų sądėlius ir vis auksu. Popieri- niai valdžios pinigai bus boikotuojami. Tai bus viens baises prieš carizmą gin- las. Nurodydami budus, kuriais biurok- ratija privedė šalį prie finansinio sugriu- vimo; išaiškindami, kaip valdžia iššal- pė ne tiktai valstijos mantą, bet sudarkė geležinkelius, iškleidė ant jų jmtas pas- kolas, prazudė laivyną ir armiją, paliko žmones be mokyklų ir kelių, revoliucijoni- eriai apskelbia manifeste, kad jau nėra daugiau pinigų penėti kareivius, ir pa- silieka tik visutinas sukilimas sulošusių ir išbadėjusių kareivių ir žmonių. Po manifestu pasirašo: sąnariai Darbininkų Tarybos, Komitetas tikra-rusų Sądros ir centrališki komitetai Rusų Socialde- mokratų Partijos, Socialrevoliucijoni- eriai ir Socialistai Lenkijos. Manifestą perspaudino daugelis laikraščių, kuriuos valdžia tuojau sustabdė. Kurie nespau- dino, tie teipgi sustojo, nes darbininkai išvaikščiojo. Tuojau po to įvyko visur areštai. Suėmė į 500 įzymesnių socialistų. Bet tie tą permatė, ir jau iš anksto buvo surengta, kad po areštui vienų, jų vietas greit užėmė kiti. Ir didis darbas eina. Eina per baisią kovą!

Sukilo Latvija ir Lietuva! Visas prak- raštis Baltiko yra revoliucijos liepsnose. Ryga rankose revoliucijonierių. Mies- tuose streikai ir kruvinos imtynės su kazokais bei policija. Kaimiečiai sukilo prieš ponus. Tulose vietose užmuša dvarponius ir sukapoje supeni šunims... Dvarai dega liepsnose. Žmonės Lietu- voje vaiko caro valdininkus ir užmaino savais. (Pvz. mums privatiškai rašo iš Juzintų, Kauno gub. kad ukininkai išvi- ję valsčiaus raštininką ir mokytoją, o įs- taigas užpečetiję). Sako esanti išrinkta tam tikra valdžia visai Lietuvai ir Kurš- žemei su Lifliandija. Rygoje apšaukta respublika. Tokia pat „nematoma“ val- džia esanti organizuota ir Rosijoje. Ta tai valdžia ir manifestą išleido ir apšau- kė visutiną streiką. Su jaja einantiji dar- bininkų Taryba Peterburge išleido į dar- bininkus šioji priešaukinį: „Valdžia nori kovos; ji apturės ją“. Bet valdžiai rupi ne paprasta kova; ji nori visai sutram- pyti kilantį proletariją. Jau išsiuntė Kuršžemėn šarvuotųjų „Slava“ ir porį skraiduolių. Išsiuntė 15.000 kazokų. Gubernatoriams Kuršžemės, Lifliandi- jos, Kauno ir kit. suteikė diktatorių ga- lybę. Net ir mažiems urėdninkeliams davė valią šaudyti ir kapoti žmones „su- lyg reikalo“. Negana to. Piudo Latvi-

jos ukininkus ant darbininkų. Netoli Venden'o ginkluoti ukininkai užpuolė ant darbininkų mitingo, dešimtį užmušė ir daug sužeidė. Negana to. Stengias latvius supiudyti ant Latvijoje esančių vokiečių; kadagi tie, daugiausiai, yra turtingi baronai, firstai ir kitokio men- ciaus pinigūota kaimenė, tai caro val- dzia šaukiasi prie Vokietijos kaizerio, kad tas gintų savo viengenčius. Girdi eina tautiška karė. Kaizeris skubina išsiuntė ginkluotus garlaivius į visas Baltiko priplaukas. Galima tikėtis, kad iškilis dar didesni galiejimai kraujo, ne- gu buvo ikišiol. Paplus gal ir mūsų tė- vynė upeliuose kraujo ir ašarų. Bet žmo- rės eina. Eina prie laisvės. Kovoja, krinta, kelias ir vėl kovoja. Revoliucija nesustabdomai eina. Revoliucija ne peti- cijų bet kardo. Szelpkime ją.

DARBININKŲ KRONIKA.

Metinis pranešimas Prancuzijos darbo unijų parodo, kad ten organizuo- tas darbas eina šauniai pirmyn. Pėrnai jau buvo 4.625 organizacijos su 781.344 sąnariais, vadinasi prisidėjo per metų bė- gį 389 unijos su 65.768 sąnariais. Mo- terių unijos siekia iki 70.000 narių. Sti- priusiai stovi darbininkai geležinkelių, toliaus seka darbininkai metalo, audė- jai, anglekasiai ir budauninkai.

Madride Ispanijoje rinkimuose mie- sto seniunų, pateko trys socialistai. Tai yra labai smagi ir linksma žinia. Dar pirmutinė Europoje sostapilė, kuri pati savo rėdon išrinko socialistus.

Popiezius išleido naują encikliką, kurioje prisako Lenkijos, Lietuvos ir visos Rosijos vyskupams ir kunigams pa- dėti valdžiai apmalšyti revoliucijonierius.

Amerikos kariumenė yra 3750 afi- cierių ir 56.064 prastų kareivių. Užlai- kymas tos „armijos“ kaštavo šimet \$ 11 5 843.01. Ateinančiams metams reika- lauja padidinti kaštus iki \$ 103.686.780. 67! – Ar pasiklausia Amerikos liaudė, kam jiems tokia armija dykaduonių yra reikalinga?

Amerikos Socialistų Partija ketina sušaukti ateinančiuos metuos visuotiną konvenciją. Daug yra pribrendusių klau- simų išrišti, k. a. neseniai susiorganiza- vusi unija „Industry Workers“, kurios širdimi yra Debs, Trautman ir kt. ir ku- ri priėmė separatistų politiką; teipgi su- tvarkymas partijos politikos ir taktikos miestų rinkimuose ir tt. ir tt. Tečiaus daugelis partijos kuopų konvencijai ne- pritaria, dėlei lėšų.

Amerikos darbininkai rengia gėla- vingus apvaikštinėjimus 22 d. Sausio, 1906, kurioje sukaks metai nuo baisio-

sios Peterburgo muštynės. Broliai lietu- viai! Neapleiskit ir jų tos dienos. Ren- kit, ką galit. Bet nepasirodykit, kad nieko negalit, kada kiti už jus plauko kraujuos.

„Žvaigždės“ 50 nr. praneša kores- pondentas iš Baltimores apie 27 lapkr. buvusį „atidarymą“ lietuvių salės ir tarpkitko štai ką rašo: „Pribuvo d-ras J. Szliupas ir prasidėsiant laike prakal- bą; kalbėjo apie lietuvių politiką ir ant galo peikė socialistus, kurie buk nepri- pažįstą reikalingumo augštesnių mokyk- lų ir universitetų (!!! R.d.). Tautiečiai nebuvo mandagūs klausyti; visais kam- pais užė ir prezidentas niekaip negalėjo nustabdyt. Szliupas šį kartą savo kalbo- je neužkabinėjo nė religijos, nė kunigų; jeigu panašiai visur elgtųsi, tai didesnį vardą tarp lietuvių įgytų...“ Nesidvy- vjame, kad „Ž-ės“ skaitytojai su tokiais pasigerėjimais ir viltimis rašo apie dr. Szliupą. Bet įstabu, kad dr. Szl. teip umai tapo tokiu socializmo priešu, kad agituoja prieš jį net po kolonijas važi- nėdamas. O neseniai „Vienybėje“ gy- rėsi, kad „su principais nepirkliarjas“. Pasirodo, kad nė nėra su kuom pirkliauti.

Išėjo „Kovos“ redakcijoj graži, iliustruota socializmo prelekcija „Ką žada socializmas“. Spaudinome daug egzempliorių, kad galima būtų visur tas puikus pamfletas išplatinti. Kuopoms ir sąnariams bus pasiūsta už dyką, tik nuo šimto egz. malonėste prisiūsti po 5c. ant persiuntimo (Skubinau pridukit adre- sus). Szeipjau platinimui parsitraukiant kaštuos šimtui 15c. 200–25c. Paskubin- kite, draugai, tą sąsiuvėlį ištraukti ir sugražinti spaudos kaštus. Yra rengia- mas tuoj naujas, – „Kapitalo auginti- nis“ su originališku paveikslu ir eilėmis.

Iš Ansonia, Ct. rašo: – „10 gru- džio buvo mėnesinis Liet. Polit. Kliubo susirinkimas, kuris ant įnešimo M. Vo- kietaičio paskyrė iš išdo revoliucijos rei- kalams \$ 5.00, kuriuos pasiunčiam „Ko- vos“ redakcijon ir prašom perduot LSD P. – M. V.“

Draugai! Laukia to auksinis laikro- dėlis, kuris daugiau prisiūs „Kovai“ skaitytojų.

Iš New Britain, Ct.: – „Vietiniai lietuviai subruzo su aukoms revoliuci- jai. Girdėtis kad L. Polit. Kliubas pas- kykęs į 30 dol. ir išrinkęs komitetą pe- reit per stubas. Dr-ė „Žirgvaikis“ iš ka- sos paaukavo 10.00, draugai kuopos LS PA. susirinkime sumetė 2.05, ir pas- siuvėją Faltinaitį sumetė (vardai kitoj vietoj. R.) 2.35. Viso labo susidarė re- voliucijai 14.40, kuriuos prisiunčiam „Kovos“ redakcijon, kad perduotumėt LSDP. – A. J. Tamošiusas“.

„KOVA“

Lietuviu Darbininku Laikrasztis.

„KOVA“ iszeina kas pėtnydzia.

Kaštuoja ant metų \$2.00

ant pusės metų — \$1.00

ant 3 mėnesių — 50 c.

Europon — \$2.50.

Visokiuose susinesizimuose turi but adre-
suojama sziaip:

„Kova“

412 Siegel St.,
Philadelphia, Pa.

Apparsinimai mokas:

Sykis už colį — 50 c.

Mėnuo už colį — \$1.00.

Metai už colį — \$10.00

„KOVA“ The Lithuanian weekly, publi-
shed every Friday, by J. O. Shirvydas, 412
Siegel Str. Philadelphia, Pa.

Rates of Advertising:

One inch once \$0.50

One inch one month \$1.00

One inch one year \$10.00

Subscription rates:

One year \$2.00

Six months \$1.00

Three months \$0.50

All communications should be addressed to:

„Kova“

412 Siegel Str.,
Philadelphia, Pa.

Entered as second-class matter May 17, 1905,
at the post office at Philadelphia, Pa., under
the Act of Congress of March 3, 1879.

¶ Iš Wilkes Barre, Pa. rašo: — „Czia prisiunčiu \$ 4.30 revoliucijai aukų — kurias paskiriam vien LSDP. ir 1.60 mėnesinių 9-tos kuopos LSPA. — Su guodone, M. Padolskis“.

¶ Iš Brooklyno, N. Y.: — „Czia susitvėrė 15 vasario, 1905, Lietuvių Laisvės Draugystė, kur draugai moka po 1c. kas mėnuo ant tautiškų reikalų. Nors mes turim daugybę tautos reikalų, bet šėdieną rodos yra svarbiausis reikalas — revoliucija. Taigi ir viršminėta dr-ė surinko mėnesinių centų 4 dol., kuriuos skiriam revoliucijos reikalams, ir prisiūzdami „Kovos“ redakcijon, prašom perduot, kur yra reikalas. — Kasierius, J. V. Bučinskas“. — Aukas perduosim LSDP.

¶ Rašo iš Pittsburg, Pa.: — „Pas Vinčą Anskaitį susirinko seniai besimatę draugai ir besišnekučiuodami užsiminė apie savo brolius kovojančius už laisvę. Tuojau visi ir sumetė 2.25 revoliucijai aukų, kurias pasiunčiam „Kovos“ redakcijon ir prašom perduot LSDP. (Vardai aukų skyriuje R.) Bereikalo tuli ponai-

čiai mums niekina, sako, kad socialistas esąs išpuolęs dugnas, išvadina grafiteriais. Broliai lietuviai! Nesimokškit koliojimų, kurių dabar pilni laikraščiai, bet pasilikit ideališkais darbininkais ir revoliucionieriais. Koliojimai ir piudymai vieny ant kitų ne uuo socialistų pareina. tuom nieko revoliucijai neprikelbėsime; tuos budus vartoja darbininkų regimi ir neregimi priešai, kurie drumstam vandenįj gaudu žuvytes. — F. Bagočius“.

¶ Cigarmakerių unija šimet skaito į 48.811 savo sąnarių. Per šį metų pasidaugino ant 2.402. — Jeigu tai jau būtų susipratę darbininkai, tai reikėtų labai apsidžiaugti. Bet, ant nelaimės, to nėra.

¶ Prabėgusioj savaitej New Yorke atsiuvo lenkų ateivystės komiteto suvažiavimas. Pribuvo daugiausiai „Związk'o“ atstovai, teipgi ir visi kuriems ar šėip ar teip rupi lenkų ateivystė. Pasirodė, kad labiausiai nekenčia dauginimos ateivių p. Gompers, prez. Amerikoniškos Darbo Federacijos, o labai ją myli milijonierius Carnegie. Sztai ką jis pasakė: „Jeigu aš buč Amerikos valdovu“ [neuzilgo bus juom!..], ir vesčia ją kaip savo interesus, tai ne tiktai jieškočia tokių žmonių (lenkų-ateivių), bet dar apmokėčia jiems kelionę iš gimtinės, ir tai man išrodytų, kad darau geriausį savo gyvastėj dalyką. Rokuojant žmogaus vertybę po 1000 dol. (tiek mokėdavė atgal 50 metų už vergus), šalis apturi nuo 400.000 ateivių kasmet 400 milijonų dolerių. Prie to šitie žmonės 90 procentų savo uždarbio palieka čia“ — t. y. Carnegies, Morgano, Astoro, Vanderbildto ir kit. milijonierių kišenėse. Teip kalba ir mulų vertelgos ant Aprikos mugių, kaip Carnegie apie žmones.

¶ Rašo iš Brochton, Mass.: — „Malonėkit suteikti adresą drg. Rutkaus. Mēs parengiam 30 gruodžio didelę apeigą su paroda, naudai sušėlpimo revoliucijos. Ar negalėtu ir jis pributi. — Su guodone V. J. Petkonas“. (adresas dr. Rutkaus žr. aukščiau).

Isz lauko Partijos.

Waterbury, Conn. — Mēs jau praėjusiam pavasaryj buvom sutvėrę kuopą LSPA., bet kad ant mus patėmyjimo kas link išleidimo partijos organo „Kovos“ p. Vargomatis ironiškai mums atsakė, prilygindamas mus prie budavotojų bazyčių, karčemų palaikytojų, ir policijoms šimtus tukstančių mokėtojų (suprask, už nemorališką pasiėlgimą), todėl mēs iš to atsakymo supratom kad LSPA ir jos organas „Kova“ ne dėl pakėlimo darbinikiško klausimo įsikurė, bet tik

dėl ypatskos naudos; ir todėl nutarėm laukti ir tėmyti kas toliaus nusidės. Pagaliaus pasirodė, kad viskas eina kuogeriausiai, ir gruodžio 10 d. 1905 iš naujo sutvėrėm kuopą, ir nutarėm kad kiekvienas narys platintų organą „Kovą“ ir kalbintų skaitytojus, nes kuo daugiau bus skaitytojų, juo labiaus platinsis socialistiška propaganda, tuo greičiaus prieisim prie savo jieškinio — naujos, geresnės draugijinės tvarkos.

Mēs teipgi pakeliam balsą prieš Dr. Szliupą, kuris dėl ypatsko piktumo be pamato niekina LSPA. (kuriai nesenei teip karštai pritarė) ir jos sąnarius išvadino „aklais fanatikais“, „pseudo-socialistais“ (panašiu, rods pats Dr. S. buvo, nes jeigu tikru socialistu but buvęs nebut iš partijos narių išstojęs) „grafiteriais“, „niekšais“ ir tt. Panašiais niekinimais negalima visumenę pertikrint. Vietoj niekinimų, geriaus darodyti faktais, o kaltiems bausmę ir vardus nuspėjęs visumenė. Bet Dr. S. turbut faktų neturi, tik ypatską piktumą, iš kurio priezasties grauja net tai, ką pats nesenei dar budavojo. Panašiais darbais Dr. S. neužšėpelnys sau liaurų, nors ir dar tiek visko ant socialistų išmislytų.

Dar pridursim, kad mēs tie pats socialistai, kuriuos Dr. S. gal priskaitė prie demokratų, esam Waterburyje surinkę ant revoliucijos \$ 58.72 ir pasiuntę Dr. S., kuris mūsų aukų (58.72) teiksies perduoti LSDP. ant rankų drg. J. Lizdekos.

LSPA. kp. pirms. J.S. Pruselaitis
Organizatorius V. Bagdanavyčius
Sekretorius S. Senkus.

Kita korespondencija iš ten pat:

— 10 gruodžio, 1905, ant galo susitvėrė ir pas mus kuopa LSPA. iš 9 sąnarių. Yra viltis jog su laiku pasidaugis. Į Komitetą išrinkti šie: pirms. J.S. Pruselaitis, sekr. St. Senkus, kasier. A. Bagdonavyčius, organiz. V. Bagdonavyčius. Visi užsimokėjom už gruodžio mėnesį (viso 1.80) ir prisiunčiam į centr. kasą. Toliaus nutarta siųst į kasą kas tris mėnesiai. Susirinkimai bus laikomi kas antrą nedėdienį po pirmos kožno mėnesio. Su laiku stengsimės parengt viešus susirinkimus su diskusijoms. —

Sekr. S. Senkus, 38 James str.

Nuo Red. Turim už pareigą pridėt, jog nauja Waterbury'o kuopa iš eilės bus 34-ta.

— Mums rašo drg. J. Paseckas iš Lost Creek, Pa., kad ten susitvėrė kuopelė LSPA. iš 3-jų sąnarių: M. Stepulio, J. Skistimo ir M. Bridicko. Prisiuntė už 2 mėnesiu duoklės 1.20. — Kuopos No. iš eilės bus 35.

— New Britain, Ct. — Mus kuopoje

tokios naujienos. Aš (žemiau pasirašęs) paaūkavau kuopai dviratį ir drg. Valiukonis paaūkuotą laikrodėlį; kuopa nutarė tas aukas leisti ant laimikio. 24 šio mėnesio turėsime „extra“ susirinkimą ir tą viską pilnai apdirbsime. Pelną nutarėm padalinti šiaip: 1 trečdalį revoliucijai, 1 trečdalį „Kovos“ Fondan ir 1 – dėl vietinės kuopos knygyno. Pradžią knygyno jau turime. Mat vienas draugas (V.Dzedolikas, buvęs Plymouthe) paaūkavo 40 egz. gero turinio knygų. Teipgi mus kuopa nutarėm surengti prakalbą antrą nedėdienį Sausio. Ar „Kovos“ rėdystė neturi drg. Rutkaus adreso? Mylėtume ir jį turėti ant tos dienos (jo adresas yra šioks: 306 W. Coal st. Shenandoah, Pa. – Red.) Su daug gerų linkėjimų jums ir socijališkai revoliucijai – A J. Tamošiusas.

Reikaluose L.S.P.A.

Plymouth, Pa., 24 kp. LSPA., laikytam susirinkime 10 lapkr. svarstėm šiuos dalykus:

1. Padidinimui „Kovos“, paskyrėm tuom tarpu \$ 2.00, tikėdamiesi jog kiekviena kuopa LSPA. kiek išgalint paaūkaus, ir „Kova“ trumpame laike taps padidinta.

2. Rinkimas naujo komiteto – rinkimui aukų revoliucijos reikalams, – matomai, neatsilikis iki paskirtam laikui, t. y. iki 25 d. gruodžio; todėl mes ne nesitatom kandidatų. Antrą, mūsų nuomone tas komitetas ne nėra butiniai reikalingas, ypač jeigu ir jis, kaip anas buvusis – nieko nesidarbuos ar negalės darbuotis rinkime aukų; visi mūsų draugai, ypač kuopos privalo tuomi užsiimti, t. y. rinkti aukas kaip ir kur galima. Surinkus kiek aukų, galima siųsti į redakcijas „Kovos“, „Vienybės“ – ar į kokią jie nori, – su pažymėjimu, kad aukos būtų nusiųstos į LSDP. revoliucijos išdą. Mūsų partijai reikia nelaukiant, ar bus ar ne bus išrinktas rev. šelpimo komitetas, išleisti karts nuo karto atsišaukimus prišaukiant šelpiti revoliuciją Lietuvoje, ir tuos paplatyti tarp mūsų vientaučių kuoplačiausiai.

Kuopos sekr. P. E.

Pittsburg, Pa., 6 kuopa LSPA. laikė savo metinį susirinkimą svetainėje L. M. Dr. Susirinkime tarp kitko apsvartėm ir nutarėm kai-kurius klausimus, lytinčius visumene. Ir teip, kadaži Komitetas revoliucijos šelpimui jau pairo, tai mūsų kuopa pritaria išrinkti šiuos draugus į naują Centr. R.S.K.: J. Baltrušaitį iš Plymouth, Pa. pirmsėdžiu; J. Ramanaucką iš Minersville, Pa. sekretorium; kasierium J. O. Szirvydą iš Philadelphijos,

Pa.; Pirmu patarėju K. Rutkų. Antru – Juozą Szukį iš Brooklyno, N.Y.

Drg. F. Bagočius padovanojo moterišką auksinį laikrodėlį, kurį pasiuntė rėdystėn „Kovos“, kaip dovaną tam, kuris daugiaus gaus skaitytojų mūsų organui „Kovai“.

Drg. K. Rutkus padovanojo tris žodynus išleisti ant laimėjimo, naudai 6-tos kuopos LSPA.

Galutinai nutarėm palikti formatą „Kovos“ dabartinį, tik padaryti biskį storesne. – Sumokėjom mėnesinių mokesčių 6.40; „Kovos“ Fondan įplaukė 1.30.

*Pirms susirinkimo F. Bagočius
Sokr. J. Miliouckas.*

W. Lynn, Mass. – Aš pavienis pritariu ant tų ypatų kurios yra nuo draugų perstatytos į naują rev. šelp. komitetą iš Amerikos lietuvių, iššmant drg. Jonaitį. Skaičiau su atyda visus laikraščiuose tilpnsius protestus, nuomones patariančias už drg. Lizdeiką ir už Szliupą. Tuli ir mūsų draugai perdėjo, bet jau mūsų priešai nuėjo baisiai toli. Insinuacijoms ir šmeižimais barsto į akis lietuvių visuomenės, o ant socialistų tiesiog siundo ne-socijalistus, gundo brolių ant brolio. Szaukia ir reklamuoja, kad jie gird pakėlę mūsų tautą iš miego, ir jau davėse lig žiedo laikų. Ta reklama prie visų kapitalistų ir smulkių buržujų yra vartojama. Tautiškas klausimas yra tai jų joramasis žirgelis. Laisvė, tauta, revoliucija ir kiti visi gražūs zodeliai, kuriais jie nesupratančius istorijos žmones migdo, yra tai jų guvi meškerė. Jie tik šneka, o mums reikia kovot, liet kraują. Bet neilgai jau teip bus. Žmonių susipratimas auga. Darbininkų susivienijimai eina stambyn. Kylanč darbininkų klausimui, išsilukštėna klausimas ir tautų. Pasirodo, kad socializmas tautysčių neišgriaus, dar jās padarys meilesnėms ir ideališkesnėms. Socijalistai grumoją tik nuožmiai kapitalizmo tvarkai. Tie visi kurie dabar rėkauna už demokratų, yra tik nesusipratėliai. Jeigu jie dirsteltų į statistiką ir pamatytų, kiek iš jų kasmet palieka tokiais pat proletarijais kaip aš esu šėdien ir beturčiai viso svieto, tai jie persitikrintų, kad reikia ne rėkauti bet sykį ranką paduoti proletarijams visos žemės. Mums vienas yra priešas – vargas. Man viso svieto proletarijato ekonomiška ir politiška kova yra teip miela, kaip gyvastis. Manau, kad ir kiekvienam teip esti, jeigu tik jis permato, kame dalykas. Ir pakol tik mano nariai dar judės, aš toj kovoju stovėsiu, eisiu su savo broliais ir jų neapleisiu.

Negalėdamas dabar buti karžygiu aktyvišku revoliucijoje, prisidedu su dole-

riu pasyvišku. Tegul bus garbė amžina mūsų kritusiems draugams. Už antrą dolerį redakcija atsiųskit lapelių ir revoliucijinių dainų knygutę.

Su draugiškais sveikinimais

S. Donela.

Philadelphia, Pa. – 1-ma kp. LSPA. mėnesiniame susirinkime 12 gruod. apsvartė šiuos klausimus:

1. Knygų peržiūrėtojai užtvirtinti tie patys; peržiurint finansus II-ro kvartalo, nutarta peržiūrēt ir knygas centr. kasieriaus, t. y. Dr-o Szliupo.

2. Tapo nutarta neatbutinai įvest pasikalbėjimo vakarus.

3. Nutarta kad visi draugai stengtųs kuodaugiaus darbuotis ir kad kožnas draugas atsivestų po naują draugą.

4. Apkalbėta dabartiniai ergeliai buvusio C.R.S.K. Mūsų kuopa pataria buvusiems nariams perstoti pliovti ir jukinti visumene; jeigu turint norą gero vės dėl žmonių, tai reikia dirbti dėl žmonių, o ne dėl ypatiskos garbės. Jeigu galima, tai mes patariam sueiti vėl į kruvą ir dirbti petis į petį. Kolaik-kas, tai aukas mes patariam siųsti į redakcijas, pažymiant, kur jos priduo.

Prisirašė 3 nauji nariai; mėnesinių įplaukė 4.90. Revoliucijai aukų 3.48, kurios tapo paskirtos LSDP.

Už sekr. A. Bernotas.

Shenandoah, Pa. draugai, kalbėdami apie revoliucijos šelpimą, išreiškia nuomonę, kad buvęs revol. komitetas vėl susitaikintų (žr. apie tai plačiau „V.L.“ 50 nr. ir „Darb.V“ 49 nr.).

Karaliaus Mamono galas.

Ateities pasaka. (Užbaigta)

— Kas tu per vienas? – užklausė jaunikaitis tvarinį.

— Žmogus! – atsakė užklaustais.

— Žmogus !?

Nusistebėjęs sustojo jaunikaitis priešais pavidalą. Ant karališko Mamono dvaro buvo teipgi visokių žmonių, vienok jie išsižiūrėjo daug, daug kitaip. Tę buvo žmonės su storais, it prikimštais pilvais, raudonais, sveikatai besityčiojančiais veidais ir su gražiomis baltomis. gerai užlaikytomis rankomis. Tėnaitiniai žmonės dėvėjo brangiais, blizgančiais rubais. Bet šitas skurdus pavidalas irgi vadinosi žmogumi! Išistebeilijęs žiūrėjo jaunikaitis ant auksu prigrusto karo, ant kruvos begalinio turto, ir nusistebėjęs žiūrėjo į tą suskurdusį, sunykusį skurdurių pavidalą.

— Kodėl tu teip darbščiai ir stropiai dirbi; ar tas auksas tau piguli? – užklausė vėl jaunikaitis bestovintį pavidalą.

— Ne, – atsakė jam, – tas viskas pri-

guli viešpačiui Mamoni kuriam turiu dirbti dėl šito štai duonos šmotelio.

Toliaus ką tai nesuprantamą sumurmėjo, tas bailsus pavidalas ir pasigriebęs už jienų stumė pirm savęs auksu prikritautą karą. Nusiminęs jaunikaitis keliavo toliau. Tiek daug turto ir tiek daug skurdo – mislino jis sau. Aplink jį juokėsi geguzės rytas, viskas linksminosi; bet jam vargdienio pavidalas užnuodino visą atydą ir širdį.

Jisėjo keliu, šale kurio buvo didelis namas su labai augštais, nuo dumų aprukusiais kaminiais. Tame name šnibzdėjo, it skruzdėlyne. Tukstančiai darbininkų su puslėtomis rankomis ir gisluotais raumenimis skubinosi vienas už kito. Užpakalį jų stovėjo prižiūrėtojai su didelėmis kančiais. Jaunikaitis pažino kančius labai gerai! Buvo tai žymės milžino Bado ir raganos Bėdos, jo paties tėvų. Vyrai dirbo nė nepasiziūrėdami į vienas kitą, skubinosi vienas už kitą. Kaikuris iš jų vos begalėjo pastovėti nuo tokio sunkaus ir didelio darbo; vos tik kančius truktelė ir kiekvienas dirbantysis iš naujo judino savo paskutines pajiegas ir skubino. Jaunikaitis kuone apkurto nuo alaso: vienur plaka, kitur muša, vėl kitur piauja ir tekina.

— Ar ir jūs esate žmonės? – užklausė jaunikaitis vieną iš arčiau esančių.

— Rods! – buvo trumpas atsakymas.

— Rods! Kodėl?

— Jeigu butum gyvūliais, tai vis neturėtum nė kiek blogiau, – atsakė jam užklaustasis.

— Teip? Bet kam ir dėlko dirbate visus šitus išdirbinius? – užklausė vėl jaunikaitis.

— Męs dirbame dėl savo pono, dėl karaliaus Mamono, – atsakė jam užklaustasis, dėbtelėjęs ant kančiaus ir sumurmėjęs keiksmo žodį.

Jaunikaitis prisiziūrėjo į tuos darbščius žmones, kurie dėl duonos kąsnio ir dėl palaikymo gyvybės kauluose teip sunkiai dirba ir stena!.. Jis matė, kaip jie begalinius turtus ant turtų krauna, nuo kurių jiems nė trupinėlis nepriklauso. Jis matė jų novytojus ir girdėjo vergų sukastus keiksmus. Nusiminęs, jis greitai toliosi nuo vietos didžiausio žmonių darbštumo ir baisesio skurdo.

Vakare atvyko jis į miestą ir gavo šiokią-tokią prieglaudą mažoje triobelėje, kuri nė kiek nesiskyrė nuo jo tėvų bakuzės. Jį įvedė į ruimą, kurį surukusi kerosino liamputė šėip-teip apytamsiai, it per miglą, apšvietė. Buvo tai mažas, troškus kamarėlis, viduij stovėjo sukrypęs stalelis, apie kurį gal kokios dešimts ypatų sėdėjo; ypatos buvo visos luošos ir valgė kudą vakariene.

Skubotai ir godžiai rijo žmonės vargingiausį bulvinį valgį – badas juos priverstė prie to. Visuose kampuose, visuose plyšiuose pamatė jaunikaitis vien šešėlius savo tėvo – Bado. – „Ir šitie sutvėrimai yra žmonės“, mąstė sau tylomis jaunikaitis, nors išties nė ant vieno šitų pavidalų nebuvo galima užtėmyti žymės dieviško tvėrimo. Jo kaimynas po kairės buvo be rankos, dešinysis turėjo medinę koją, trečias buvo be akių, ketvirtasis sukaptu žandų, dar kiti su įdubiusiomis akimis ir įkritusiais veidais panašūs buvo greičiau į numirėlius negu į gyvus. Povaliai ir vargingai tegalėjo jie kvėpuoti, ir nuolatinis kosėjimas ir kriokimas apreiškė jaunikaičiui, kad čionai yra lizdas povalinės, baisesios džiavos. Įdomi draugija!.. Galų gale neiškentęs užklausė jaunikaitis, kas juos teip baisiai sudarkė ir sukankino. Visi pradėjo stebėtis iš tokio klausimo... Galiaus sykiu iš visų dešimt žmonių išsiveržė šauksmas:

— E-e! drauge, tai karaliaus Mamono darbai!

Ir baisesiais keiksmiais papasakojo kiekvienas vargšas nustebusiam jaunikaičiui savo vargo prietikius. Ir vis išgirdo jis tą pačią pasaką, nuo kiekvieno tą pačią: žmonės buvo kankinami, spiriami, verčiami dirbti, kad net kraujas tryško; jie tapo paversti į gyvus lavonus per karalių Mamoną ir jo sėbrus!

Visose žemėse, visose gentise atrado jaunikaitis tą patį skurdą, tuos pačius kentėjimus, ir visur, kur tik savo koją nukėlė, atrado pėdsakas ir darbus, edančius žmonių, baisesus viešpaties Mamono. Visur atrado darbus ir žymes savo tėvų – korėjų šaikos. Rupestis ir Bėda raganos viena po kitai stengėsi visagaliniam Mamono majestotui įtikti ir jo valdžią prapląsti. Milžinas Badas siautė savo geležiniu kančiumi ant nelaimingojo svieta, ir tukstančiai aukų krito, kaip nuo rudens medžių lapas. Visame skurde mokinosi jaunikaitis matyti, aiškiai matyti ir – neapkęsti! Neapkęsti – su didžiausia ugne savo širdies; jis baisesiai neapkentė kaltininkų to neišpasakoto skurdo: viešpaties Mamono ir jo šaikos; jis neapkentė pagaliaus savo paties gimdytojų ir prisiekė karštai ir šventai šitą šaiką išnaikinti!

Pilnas neapykantos ir pagiežos apimtas grįžo jaunikaitis tėvynėn. Gerais išvedžiojimais ir darodinėjimais bandė jis savo tėvams jų blogus darbus parodyti ir juos no tų atpratinti. Veltui – jie jį išjuokė ir išniekšavo, sakydami, kad jisai saporius esąs. Pašauktas pas karalių perstatė ir nupiešė skaisčiausiais dažais puikybes ir grožybes gamtos, o po-

tam su didžiausiu užsidegimu išpasakojo matytą ir girdėtą skurdą ir vargą valdinių viešpaties Mamono. Drąsiai reikalavo, kad pats karalius savo valdinių būvį pagerintų, ir kad jisai savo begėdiškus darbus šiek-tiek sumažytų. Neilgai telaukė jaunikaitis karaliaus atsakymo. Pats karalius, lavus visokiuose išrokavimuose ir išvedžiojimuose, pamatė, kad jo viltis, – padaryti iš jaunikaičio sau amžiną vergą ir ištikimą tarną, neišsipildė; jis apsiriko išrokavime. Taigi išgirdęs tokius drąsius jaunikaičio reikalavimus, viešpats kuone pasiuto. Už šitokią eretišką skelbimą liepė įdėti jaunikaičių į pataisos namus, kurių toje žemėje begalinė daugybė buvo, ir kuriuose bebunant kiekvienam visos teisingosios nuomonės užgesdavo ant amžių. Taigi ministrai tuojaus viešpaties prisakymą ir išpildė: jaunikaičių užrakino viename iš tokių name, kurie tuokart vadinosi kalėjimais, bet dabar jau senei-senei jų nebėra. Ten buvo jaunikaičiui gana laiko ant apmąstymo savo begėdiško reikalavimo. Vienok ir tame, Mamono kultūros name nieko negalima buvo su jaunikaičiu veikti, jo reikalavimų nenutildė nė kalėjimo sienos, nė sunkiausi retėžiai. Po tulo laiko turėjo vartai kalėjimo atsidaryti, ir jaunikaičiui pagražino liuosybę.

Dabar prasidėjo kova ant mirties ir gyvasties. Szaltame tamsiame kalėjimo kambaryje buvo apmislytas ir išdirbtas visas kovos plianas. Iš vargšų ir skurdžių ant žemės, susiorganizavo pilnas vilties jaunikaitis su didėle armija, didesnę negu kokis-nors karalius kadą-nors turėjo, net didesnę už karaliaus Mamono. Nesuskaitomi milijonai bėgo prie iškeltos vėliavos, kuri plačiai ir galingai ore plevėsavo. Ta vėliava buvo paraudonavusi nuo kraujo beskurstančių žmonių, viešpaties Mamono kankinių ir aukų; ji švietė ore ir apžiebė visą pasaulį, uždegdama kiekvienoje širdyje pagiežos jausmą prieš Mamono terionybę. Prasi-dėjo karšta ir ilga kova. Vos per plauką tesitraukė priešius nuo karės lauko; galingas Mamonas pastatė ant mušiamos vietės savo galingiausius kareivius. Da ir dabar vis gelbėjo milžinas Badas ir abidvi ragani aukso dievaičiui, stengėsi iš paskutinių spėkų jo galybę palaikyti. Veltui. Jaunikaitis, pergalės tikras karžygys vedė savo pulkus į karščiausius mušius ir su tokiu užsidegimu, kad kiekviename mušyje jo pulkai laimėjo. Galų-gale užtriumfavo pergalė ir užgiedojo laisvės giesmę. Jam pasisekė su savo pasišventusiais pulkais Mamoną ir jo šaiką su visu nuo žemės paviršiaus nušluoti. Milžinas Badas, didžiausias zmo-